

Přehled vybraných účetních a daňových novinek za 1. pololetí roku 2025

Přehled vybraných účetních a daňových novinek

za 1. pololetí roku 2025

V tomto newsletteru vám přinášíme přehled vybraných aktualit zejména v oblasti účetnictví a daní. Novinky vyplývají z legislativního procesu, který probíhal především v prvním pololetí letošního roku.

I. ZMĚNY V OBLASTI ÚČETNICTVÍ

1. Zvýšení finančních limitů pro kategorizaci účetních jednotek

V Poslanecké sněmovně a následně i v Senátu Parlamentu České republiky byla schválena novela zákona o účetnictví, v důsledku, které dochází ke zvýšení (valorizaci) finančních kritérií používaných pro zařazení účetních jednotek do příslušné kategorie. Ke zvýšení došlo v důsledku transpozice evropské směrnice, která byla novelizována v souvislosti s vývojem inflace v Evropské unii. Nové hraniční hodnoty pro jednotlivé kategorie účetních jednotek jsou následující:

Kategorie účetní jednotky	Aktiva celkem	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný přepočtený počet zaměstnanců
Mikro	do 11 mil. Kč (dříve do 9 mil. Kč)	do 22 mil. Kč (dříve do 18 mil. Kč)	do 10
Malá	do 120 mil. Kč (dříve do 100 mil. Kč)	do 240 mil. Kč (dříve do 200 mil. Kč)	do 50
Střední	do 600 mil. Kč (dříve do 500 mil. Kč)	do 1,2 mld. Kč (dříve do 1 mld. Kč)	do 250
Velká	nad tyto hodnoty	nad tyto hodnoty	nad 250

V důsledku této změny může dojít k tomu, že daná účetní jednotka změní (sníží) svoji kategorii a v návaznosti na to dojde k zúžení rozsahu jejích povinností v oblasti účetnictví.

Analogicky byly zvýšeny i hraniční hodnoty finančních kritérií pro kategorizaci tzv. skupin účetních jednotek. Pravidla určující změnu kategorií (tj. překročení alespoň dvou kritérií ve dvou po sobě jdoucích obdobích) nebyla změnou dotčena.

2. Zrušení povinného auditu účetní závěrky malých účetních jednotek

Ačkoliv to nebylo součástí původního vládního návrhu, Parlamentem schválená novela zákona o účetnictví ruší s účinností od roku 2026 povinný audit účetní závěrky malých účetních jednotek. Znamená to tedy, že dosavadní kritéria (aktiva celkem 40 mil. Kč, roční úhrn čistého obrátu 80 mil. Kč a průměrný přepočtený počet zaměstnanců ve výši 50) se již u malých účetních jednotek nebudou vyhodnocovat. Podle zákona o účetnictví tak mikro a malé účetní jednotky nebudou muset mít povinný audit své účetní závěrky, zatímco střední a velké účetní jednotky (jako doposud) povinný audit mít budou.

3. Vyhotovování zpráv o udržitelnosti (ESG)

Původním záměrem novely zákona o účetnictví měla být i implementace dalších fází tzv. ESG reportingu, tedy vyhotovování zpráv o udržitelnosti. ESG reporting se v současné době týká největších společností s tím, že v následujících letech mělo původně dojít k jeho rozšíření i na další subjekty. S ohledem na změny v přístupu Evropské unie (zejména v tzv. balíčku Omnibus I., jehož podstatou je snížení administrativní zátěže pro soukromý sektor v některých oblastech) se další fáze do zákona o účetnictví zatím neimplementovaly, přičemž u společností, které nyní povinně reportují, došlo ke zmírnění podmínek (původně se ESG reporting týkal subjektů splňujících několik kritérií, mezi které patřilo i to, že daná společnost má více než 500 zaměstnanců – nově budou reportovat jen subjekty s více než 1 000 zaměstnanci). Ohledně dalších fází se nyní čeká na politické rozhodnutí na úrovni Evropské unie.

4. Projekt přípravy nové účetní legislativy

Ministerstvo financí zveřejnilo aktualizovaný návrh nového zákona o účetnictví včetně podrobnějších tezí budoucích prováděcích právních předpisů (tzv. účetních vyhlášek). Projekt přípravy nové účetní legislativy, která české účetnictví přiblíží moderní účetní regulaci, je v přípravě již několik let, přičemž nové předpisy (tj. nový zákon o účetnictví včetně tzv. doprovodného zákona) bude projednávat až nová Poslanecká sněmovna, která vzejde z říjnových voleb.

II. Připomenutí některých změn v oblasti daně z přidané hodnoty

Jak jsme vás již informovali, v loňském roce byla přijata rozsáhlá novela zákona o dani z přidané hodnoty, která (jako celek) nabyla účinnosti začátkem letošního roku. V tomto newsletteru si dovoluujeme rekapitulovat dvě změny, které nabýly účinnosti až dnem 1. července 2025, resp. jsou až od července letošního roku fakticky aplikovány.

1. Nová pravidla týkající se nemovitých věcí

S účinností od 1. července 2025 se změnila pravidla, která se týkají:

- a) uplatňování sazeb daně z přidané hodnoty u staveb, resp. poskytování stavebních a montážních prací a
- b) osvobození od daně z přidané hodnoty u dodání (zejména prodeje) pozemků, dalších nemovitých věcí a jejich nájmu.

U uplatňování sazeb daně z přidané hodnoty týkajících se staveb (například při dodání stavebních nebo montážních prací na dokončené či nedokončené stavbě nebo při uplatňování příslušné sazby DPH u dodání nemovité věci) nedošlo (až na drobné výjimky) k významnějším změnám. Legislativní novinkou však je, že stavby se posuzují podle jejich zápisu v katastru nemovitostí, resp. v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí.

Podstatné změny však nastaly u osvobození při dodání pozemků a dalších (vybraných) nemovitých věcí. S účinností od 1. července 2025 došlo k zúžení definice tzv. stavebního pozemku, jehož převod se zdaňuje (neboť není od daně osvobozen). Zatímco podle původních pravidel se za stavební pozemek považoval jakýkoliv pozemek, na kterém bylo možné „teoreticky“ stavět, nově pro účely zákona o DPH není stavebním pozemkem takový pozemek, pokud je zřejmé, že na pozemek nelze stavbu umístit nebo je to vysoce nepravděpodobné. Důsledkem této změny je skutečnost, že méně takových pozemků je nyní zatíženo daní z přidané hodnoty při jejich prodeji.

V oblasti dodání vybrané nemovité věci došlo také k rozšíření osvobození od DPH, neboť oproti původnímu stavu, kdy se (i opakovaný) prodej zdaňoval v pětileté lhůtě (zjednodušeně od vydání prvního kolaudačního rozhodnutí), se nově zdaňuje jen:

- a) první dodání dokončené nemovité věci, a to navíc:
- b) uskutečněné ve dvouleté lhůtě, přesněji vyjádřeno převod (prodej) nemovité věci uskutečněný do konce dvacátého třetího kalendářního měsíce bezprostředně následujícího po dokončení nemovité věci, resp. po její podstatné změně.

2. Povinnost odběratele vracet odpočet DPH u některých neuhrazených faktur

Připomínáme, že s účinností od roku 2025 bylo novelou zákona o DPH zavedeno důležité pravidlo týkající se faktur, které jsou „delší dobu“ po splatnosti. Nově platí, že odběratel, který si z přijatého zdanitelného plnění uplatnil nárok na odpočet DPH a dluh vyplývající z tohoto plnění neuhradil dodavateli do konce šestého kalendářního měsíce následujícího po datu splatnosti, musí uplatněný odpočet DPH snížit. Fakticky to tak znamená, že u přijatých faktur, u kterých byl uplatněn odpočet DPH a které jsou déle než šest měsíců po splatnosti, se musí státu uplatněný odpočet vrátit. Vzhledem

k tomu, že novela zákona o DPH nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2025 a toto pravidlo se týká až přijatých plnění s datem uskutečnění počínaje tímto dnem, prvním zdaňovacím obdobím, za které se bude odpočet z tohoto důvodu vracet, je měsíc červenec 2025.

Platí současně, že jakmile odběratel tuto fakturu následně dodavateli uhradí, odpočet bude moci ve zdaňovacím období, kdy došlo k úhradě, „douplatnit“.

Připomínáme také, že pro dodavatele možnost automatického vrácení přiznané DPH z neuhrazené vydané faktury po šesti měsících od splatnosti nevzniká, tomu je toto umožněno jen v některých případech a při splnění podmínek.

III. Aktuality v daních z příjmů a navazujících oblastech

1. Změna v daňovém odpisování fotovoltaických elektráren

S účinností od 1. srpna 2025 dochází ke změnám v daňovém odpisování fotovoltaických elektráren. Podstatou této změny je, že byl zrušen speciální režim daňového odpisování „hmotného majetku využívaného k výrobě elektřiny ze slunečního záření“ (dříve odpisováno po dobu 240 měsíců) a fotovoltaické elektrárny („FVE“) jsou tak nově odpisovány podle standardních pravidel v zákoně o daních z příjmů (se zatříděním do jednotlivých odpisových skupin). Ve věci nového daňového odpisování FVE vydalo Generální finanční ředitelství sdělení, podle kterého je obecný režim takový, že pro účely výpočtu daňových odpisů se FVE rozdělí na stavební část (pevné konstrukce a s nimi související stavební části) a na technologickou část (panely, střídače, rozvaděče atp.). Stavební část bude odpisována v příslušné odpisové skupině buď jako samostatná stavba, nebo jako součást či technické zhodnocení jiné stavby (ve 4. až 6. odpisové skupině). Technologická část bude odpisována dle zatřídění jednotlivého majetku nejčastěji ve 3. (popř. 2.) odpisové skupině.

Pokud je FVE součástí stavby, tj. je zdrojem elektrické energie pro konkrétní budovu, je jako celek odpisována společně s danou stavbou. Pokud je FVE dočasnou stavbou (která má stavebním úřadem omezenou dobu trvání nebo životnosti), odpisuje se po tuto dobu.

2. Novinky v oblasti uplatňování nezdánitelné části základu daně z příjmů fyzických osob v podobě úroků z úvěrů poskytnutých na bytové potřeby

V souvislosti se schváleným zákonem o podpoře bydlení dochází s účinností od roku 2026 k rozšíření možnosti fyzických osob uplatňovat nezdánitelnou část základu daně v podobě úroků z hypotečních aj. úvěrů. Tento „odpočet“ je fyzickými osobami často využíván a v současné době se týká zejména úroků z hypotečního úvěru poskytnutého poplatníkovi bankou na pořízení vlastní bytové potřeby. Nově bude možné, aby si tuto nezdánitelnou část uplatnila i fyzická osoba, která je členem bytového družstva, a to na část úroků placených samotným bytovým družstvem, tedy týkajících se některých úvěrů poskytnutých přímo bytovému družstvu.

3. Další změny ve zdaňování zaměstnaneckých akciových a opčních plánů (ESOP)

Dílní novelou zákona o daních z příjmů byla modifikována pravidla pro zdaňování příjmu zaměstnance v podobě nabytí podílu v obchodní korporaci (typicky zaměstnavatele) nebo opce na nabytí takového podílu. Připomínáme, že již v roce 2024 došlo ke změně v tom smyslu, že nově se nabytí podílu nezdaňovalo v okamžiku jeho poskytnutí, nýbrž až později, typicky ve chvíli, kdy zaměstnanec podíl prodá. Vzhledem k tomu, že tento systém ne každému zaměstnavateli vyhovoval, je na základě přijaté novely možné, aby si zaměstnavatel při poskytnutí podílu svému zaměstnanci vybral, zda dojde ke zdanění ihned, nebo zda bude nabytí podílu zdaněno až později. Pokud bude chtít zaměstnavatel využít možnost oddáleného zdanění, musí toto oznámit správci daně do 20. dne následujícího kalendářního měsíce.

Ve věci zdaňování zaměstnaneckých akciových a opčních plánů se v současné době plánují další změny, které jsou součástí návrhu doprovodného zákona k projektu jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatelů. Ten ale ještě stále prochází legislativním procesem (viz dále).

4. Novela zákona o dorovnávacích daních (tzv. Pilíř 2)

V Poslanecké sněmovně a v Senátu Parlamentu České republiky byla schválena rozsáhlá novela zákona o dorovnávacích daních. Připomeňme, že koncept dorovnávacích daní (označovaný také jako tzv. Pilíř 2) má zajistit, aby velké nadnárodní skupiny byly zatíženy minimálně 15% zdaněním svých zisků. O tomto konceptu a jeho budoucím uplatňování se v současné době vedou diskuze, a to s ohledem na postoj Spojených států amerických.

Podstatou přijaté novely zákona o dorovnávacích daních je, že do českého právního řádu byla implementována nová pravidla OECD, jakož i došlo k celé řadě technických i věcných změn. Došlo také k prodloužení lhůt pro podání přiznání k dorovnávacím daním a k podání tzv. informačního přehledu.

IV. Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů

V Parlamentu byl schválen zákon, který od roku 2026 zavádí nový projekt jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatelů. Zamýšleným smyslem tohoto projektu je zjednodušit administrativní povinnosti zaměstnavatelů tím, že stávajících zhruba 25 různých pravidelných měsíčních hlášení bude nahrazeno jedním podáním. Do projektu jsou zapojeny zejména Česká správa sociálního zabezpečení, Finanční správa, Český statistický úřad a některé další instituce. Se zapojením zdravotních pojišťoven se počítá až v budoucnu.

Podstatou je, že zaměstnavatelé budou na měsíční bázi zasílat jedno hlášení, které bude obsahovat detailní údaje o jednotlivých zaměstnancích včetně jejich výdělků. Na základě toho by mělo následně dojít k administrativnímu zjednodušení jak na úrovni zaměstnavatelů (budou například zrušena některá podání, která se zasílají na roční bázi), tak na úrovni zaměstnanců (zaměstnanci, který si bude sám podávat daňové přiznání, do něj budou automaticky načteny údaje o příjmech ze závislé činnosti, neboť je Finanční správa bude mít již k dispozici od zaměstnavatele).

Ačkoliv je začátek projektu naplánován na rok 2026, zaměstnavatelé budou moci údaje za 1. čtvrtletí „dohlásit“ do 1. dubna 2026. Je tak vytvořen delší časový prostor pro úpravu mzdových a personálních systémů.

Při schvalování zákona o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatelů byly přijaty i některé pozměňovací návrhy. Jedním ze zásadních je, že zaměstnavatelé budou muset přihlásit nového zaměstnance do evidence zaměstnanců nejpozději před okamžikem jeho nástupu k výkonu práce (doposud je to do 8 dnů od nástupu). Bude ale umožněno i tzv. částečné přihlášení, kdy budou nejprve zaslány jen základní údaje týkající se zaměstnance a ostatní údaje budou dohlášeny ve lhůtě do 8 dnů ode dne nástupu zaměstnance k výkonu práce.

Projekt jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatelů byl přijímán i s tzv. doprovodným zákonem, který mění veškeré relevantní právní předpisy. Součástí tohoto návrhu zákona je ale i celá řada „předvolebních“ pozměňovacích návrhů, které mění zejména daňové předpisy. Bude-li návrh tohoto zákona schválen, dojde například k další změně v oblasti zaměstnaneckých akciových a opčních plánů (ESOP) výhodné pro zaměstnance některých zaměstnavatelů, ke změnám (zvýhodnění) v oblasti odpočtu na podporu výzkumu a vývoje nebo k některým parametrickým úpravám (například ke zvýšení finančního limitu tzv. drobných pohledávek, k nimž lze rychleji vytvářet daňové opravné položky). Návrh doprovodného zákona byl schválen Poslaneckou sněmovnou, nicméně Senát vrátil návrh zákona Poslanecké sněmovně zpět s některými pozměňovacími návrhy. Mezi ně patří například zrušení limitu 40 mil. Kč pro osvobození příjmů fyzických osob z prodeje cenných papírů a podílů, který byl zaveden s účinností od 1. ledna 2025. Zrušení limitu by se mělo týkat pouze příjmů z prodeje cenných papírů a podílů, nikoliv příjmů z prodeje kryptoaktiv. Na další legislativní vývoj budeme ale ještě muset počkat.

V. Tzv. flexi novela zákoníku práce

Připomínáme, že dnem 1. června 2025 nabyla účinnosti tzv. flexi novela zákoníku práce, jejímž cílem je podpořit moderní a pružný pracovní trh. Součástí novely je celá řada změnových bodů, například možnost práce zaměstnance na dohody při čerpání rodičovské dovolené, prodloužení zkušební doby, úprava počátku běhu a konce výpovědní doby, modifikace možnosti opakování pracovních poměrů na dobu určitou atp.

VI. Zákon o povinném příspěvku na produkty spoření na stáří

V Parlamentu byl schválen návrh zákona o povinném příspěvku na produkty spoření na stáří. Tento zákon, který nabude účinnosti od roku 2026, zavede povinné příspěvky zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají zaměstnance vykonávajícího rizikovou práci (zařazenou do 3. kategorie rizikových prací), na jejich produkt spoření na stáří (pro účely tohoto zákona se jedná o penzijní připojištění se státním příspěvkem nebo doplňkové penzijní spoření).

Povinný příspěvek na produkt spoření na stáří bude činit 4 % z vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení (zjednodušeně z hrubé mzdy), přičemž podmínkou pro poskytnutí příspěvku bude, že zaměstnanec odpracuje alespoň tři směny v daném měsíci. Příspěvek zaměstnavatele bude povinný, nicméně bude na zaměstnanci, aby nárok u zaměstnavatele uplatnil. Platí ale, že zaměstnavatel bude mít vůči zaměstnancům informační povinnost.

Praha

Rohanské nábřeží 721/39
186 00 Praha 8 - Karlín
Czech Republic
T: +420 241 015 111
E: recepce.praha@claczech.cz

Liberec

Chrastavská 273/30
460 01 Liberec
Czech Republic
T: +420 485 104 158
E: recepce.liberec@claczech.cz

Liberec

Vítězná 770/7
460 01 Liberec
Czech Republic
T: +420 739 246 860
E: kancelar@claczech.cz

Olomouc

tř. Kosmonautů 1221/2a
779 00 Olomou
Czech Republic
T: +420 585 203 803
E: recepce.olomouc@claczech.cz